

ЗВИНУВАЧУЮТЬ ПАРЛЯМЕНТ В ПОРУШЕННІ КОНСТИТУЦІЇ

Київ (Р.Р.). — Тут у четвер, 12-го вересня, пресова служба Президента України оприлюднила заяву, у якій сказано, що „праця шостої сесії Верховної Ради України розпочалась, як передбачено, з прийняття рішення, яке порушує нову Конституцію України“.

Як приклад, у заяві наведено постанову, ухвалену 10-го вересня українським парламентом, про порядок висвітлення праці шостої сесії Верховної Ради. Автори заяви

пишуть, що всупереч Конституції, постановою міститься пряме доручення Кабінетові Міністрів „забезпечити висвітлення праці шостої сесії Верховної Ради України“, інших програм, які передає та забезпечити їх функціонування. Це, на думку пресової служби Президента, є „прямим втручанням у діяльність виконавчої влади і її органів, та порушення статті 6 Конституції“.

Автори заяви нагадують (Закінчення на стор. 6)

О. Мороз спростував звинувачення

Київ (Р.Р.). — Тут у п'ятницю, 13-го вересня, під час зустрічі з представниками засобів масової інформації голова Верховної Ради України Олександр Мороз відкинув, як безпідставні, звинувачення пресової служби Президента в порушенні парламенту Конституції.

За його словами, Верховна Рада України ухвалила закон і постанову, „обов'язкові для виконання на всій території України“. Він також повідомив, що Комісія з прав людини політики отримала доручення проаналізувати

заяву пресової служби Президента і „зробити відповідні висновки“. Голова парламенту підтвердив, що має намір закликати керівників організацій і підприємств підтвердити документально факти праці деяких депутатів на інших постах у посадах з працею в парламенті. Отримавши, Верховна Рада України ухвалила закон і постанову, „обов'язкові для виконання на всій території України“. Він також повідомив, що Комісія з прав людини політики отримала доручення проаналізувати

Російські спецслужби заявили, що не ведуть розвідки в Україні

Київ (Р.Р.). — У п'ятницю, 13-го вересня, українські газети оприлюднили повідомлення агентства „Интерфакс-Україна“, що російські розвідки служби не діють на території України.

Про це заявили керівники Служби зовнішньої розвідки та Федеральної служби безпеки Росії. „Ми виконуємо взяті на себе обов'язки за угодою зі Службою Безпеки України“, — сказала пресовий секретар директора Служби зовнішньої розвідки Росії Тетяна Самоїл. Вона пояснила, що має на увазі документ, у якому сторони зобов'язалися не вести розвідки діяльності одна проти одної. Подібний документ підписали українські та російські контррозвідники.

Водночас між міністерствами оборони двох держав такої угоди немає, оскільки сторони ніяк не можуть дійти до згоди щодо деяких формувань, які торкаються поняття „розвідувальна діяльність“.

Кримські депутати бойкотували сесію свого парламенту

Симферопіль. — Більшість кримських депутатів бойкотували відкриття сесії Верховної ради Криму у зв'язку з тим, що проросійські члени парламенту домагаються резигнації президії, повідомив 10-го вересня „ОМРІ Дейлі Дайджест“, покликаючись на українське радіо.

Депутати не змогли набрати кворуму і це перешкодило відкриттю сесії. Члени блоку „Росія“, який об'єднує промосковські сили в парламенті, звинуватили прибічників теперішньої президії у

навмисному зриві сесії, щоб не допустити втому недовір'я до кримських керівників. Проросійські депутати вже деякий час домагаються такого голосування у Верховній раді. Сепаратисти, зокрема, вимагають резигнації голови парламенту Євгена Супрунока, який перебуває у шпиталі після того, як він, зазнавши важких поранень, утік від викрадачів наприкінці минулого місяця. Проросійські депутати звинувачують його в неефективності і незадоволенні його прокиївською політикою.

Померла Стефанія Січко

Друзі з України та української діаспори з боєм і сумом повідомляють, що в ніч на 9-го вересня у Львові після важкої і довгої недуги померла Стефанія Січко.

Наша землячка була в'язнем сталінських таборів, дружиною в'язня цих таборів Петра Січка та матір'ю ув'язнених у післясталінський період синів Василя та Володимира.

Молімося ревню за спокій душі померлої української страднице Стефанії.

Св. п. С. Січко

УРЯД УКРАЇНИ СКАСУВАВ МОРАТОРІЙ НА ЦІНИ

Київ (Р.Р.). — Тут у середу, 11-го вересня, Кабінет Міністрів ухвалив постанову про скасування обмежень на підвищення цін, введених на час обміну валюти.

Цією ж постановою Уряд доручив Антимонопольному комітету та обласним державним адміністраціям виявити факти зловживання суб'єктами підприємницької діяльності на ринку і застосувати до них санкції передбачені законом.

Обмеження на підвищення цін було введено, як запобіжний засіб проти можливої паніки і стрибків цін на споживчому ринку під час обміну карбованців на гривні. Заборона на підвищення цін мала діяти до 1-го жовтня, та оскільки грошова

реформа пройшла цілком спокійно, то вирішено зняти мораторій раніше. Скасування мораторію, в свою чергу, дає змогу заборонити небажаним ускладненням для осіннього продажу овочів, ціни на які формуються з урахуванням сезонності.

Кабінет Міністрів розглянув питання енергозабезпечення населення України. Віцепрем'єр-міністр Анатолій Кінах відзначив, що вугілля почало надходити в більших кількостях, однак підприємства електроенергії не нагромадили необхідної кількості палива на зиму. Зростає заборгованість за спожиту електроенергію, оскільки ще й досі багато

(Закінчення на стор. 6)

Росія затримала паливо для АС

Київ (Р.Р.). — Голова Державного комітету атомної енергетики України Віктор Чебров повідомив, що всі російські заводи, які виробляють паливо для українських атомних електростанцій, зупинено. Про це надійшло повідомлення від російського концерну „ТВЕЛ“.

Російська сторона повідомила, що вдалася до таких заходів через несплату Україною боргу за отриманим тивели для атомних електростанцій. Україна заборгувала 25 млн. дол., а заплатила лише 10 відсотків. В. Чебров пояснив, що українські АЕС не отримують від споживачів плати за електроенергію. На сьогодні споживачі заборгували атомним станціям

1.23 блн. гривень. Не отримала Україна палива для реакторів ВВЕР-1000, тобто компенсацію за ядерні боєголовки, як було передбачено укр-російським американським договором. Таке паливо виготовлено і зберігається на спеціальних складах Росії. За словами В. Чеброва, концерн „ТВЕЛ“ цілком розраховувався з Україною.

Схвалюють урядування П. Лазаренка

Київ. — Згідно з найновішими даними проведення опитів на початку вересня фахівцями Фонду „Демократичні ініціативи“, серед киян за останні три місяці значно зросла кількість похвальних оцінок щодо діяльності та майбутніх очікувань Павла Лазаренка на становищі прем'єр-міністра. 28 відсотків опитаних — в основному люди середнього віку і молоді, схвально поставилися до діяльності прем'єр-міністра і лише дев'ять відсотків негативно (для порівняння: у червні було 18 і 14 відсотків). 27 відсотків оцінили вплив П. Лазаренка на економічну ситуацію в Україні позитивно (проти 14 у червні), як негативний лише чотири відсотки (проти 9 у червні). Втім, більшість опитаних 22 відсотки, як і раніше, вважає, що прем'єр-міністр не має ніякого впливу на ситуацію. Зовсім не цікавиться цим питанням 19 відсотків, а все ще не визналися 28 відсотків (проти 51 у червні).

На думку соціологів, такі зміни громадської думки — збільшення майже вдвічі позитивної думки і таке велике зменшення негативної, можна пояснити відкритістю економічної політики П. Лазаренка, яка перш за все виявилася під час здійснення грошової реформи.

Обирають заступника голови парламенту України

Київ (Р.Р.). — Тут у четвер, 12-го вересня, на сесії Верховної Ради України відбулося голосування за кандидатів на пост заступника голови парламенту замість вибулого Олега Дьоміна, який став голою Обласної харківської державної адміністрації.

Групи і фракції висунули 12 кандидатур, тому голова Верховної Ради Олександр Мороз запропонував спочатку проголосувати, щоб визначити популярність кожного з кандидатів. Дехто із висунених кандидатів відразу ж заявили про відтягнення своєї кандидатури. Це Валерій Череп, Микола

Азаров, Валентина Гощовська і Катерина Ващук. Їхнє прохання задовольнили і після того відбулося голосування щодо популярності. Результати були такі: Валентин Симоненко — „за“ 186, „проти“ 70; Анатолій Татаринов — „за“ 173, „проти“ 70; Віктор Мусіяка — „за“ 165, „проти“ 100; Михайло Сирота — „за“ 153, „проти“ 144; Віктор Суслів — „за“ 144, „проти“ 93; Олександр Лавринович — „за“ 114, „проти“ 149; Валерій Бабич — „за“ 60, „проти“ 161; Леонід Анісімов — „за“ 53, „проти“ 127.

(Закінчення на стор. 6)

Активізуються сепаратисти в Італії

Рим. — Після триденного примирного вимаршу вздовж річки По лідер італійської сепаратистської Ліги Півночі Умберто Боссі оприлюднив у Венеції програмові документи свого руху: „Деклярацію про незалежність і суверенітет Паданії“ та „Тимчасову конституцію Паданії“. Це він зробив, виступаючи на вічі, в якому взяло участь 15,000 осіб.

Перший з названих документів передбачає проголошення Паданії як „федеральної республіки, незалежної і суверенної“. Центральному римському уряду пропонується підписати з Паданією „договір про мирне роз'єднання“. Якщо переговори у цій справі виявляться безуспішними, то 15-го листопада 1997 року Деклярація про незалежність Паданії набере чинності.

„Тимчасова конституція“ визначає адміністративний поділ Паданії, затверджує прапор і гімн (музика Джузеппе Верді), а також окреслює питання громадянства і власних грошей. „Тимчасовий

уряд Паданії“ складатиметься з трьох міністрів: лідера сепаратистів, одного венеціанця і одного пімонентця. Прем'єр-міністром У. Боссі має намір призначити Роберто Мароні, який очолював міністерство внутрішніх справ в уряді Берлусконі.

Дії сепаратистів викликали гостру реакцію з боку президента Італії Оскара Люджі Скальфаро. Виступаючи на відкритті торговельного ярмарку в місті Барі, провінція Апулія, він сказав: „Демократія не повинна боритися застосувати кримінальний кодекс, коли мова йде про порушення закону або заклики до його порушення“. Скальфаро підкреслює, що сепаратисти не зобов'язані країну з доброї волі, бо надійним „гарантом єдності Італії“ є сам італійський народ“.

Під час вимаршу сепаратистів вздовж річки По в усіх провінціях Італії відбувалися масові демонстрації протесту проти сепаратистської Ліги Півночі і в підтримку єдності країни.

В Україні (З інформації УНІАП)

ВІДВІДИН ПРИНЦА

Севастополь. — Сюди минулої суботи, 14-го вересня, прибула з Англії спеціальна група осіб, яка має підготувати відвідини до міста принца Валлі та пестолонаслідника Англії Чарльза заплановані на початок листопада ц. р. Група, що складається з особистого секретаря принца Стівена Марка Ламорда, представника департаменту британського закордонного представництва. Королівна Гріна, групи детективів та охорони зустріли, зустріли з головою Мисської державної адміністрації Віктором Семеновим і керівництвом головного Управління Міністерства Внутрішніх Справ України в Севастополі та обговорили технічне питання цих відвідин. Англійські гості поклали квіти на могилу британських воїнів, що загинули у Кримській війні у минулому сторіччі.

ВІДБУВСЯ ПЛЕНУМ ЦК КПУ

Київ. — Як повідомив в окремому інтерв'ю кореспондентів УНІАП перший секретар ЦК Компартії України та голова фракції комуністів у Верховній Раді Петро Симоненко, у суботу, 14-го вересня, закінчився черговий пленум ЦК Компартії України. Згідно з його словами, пленум ґрунтовно обговорив теперішню політичну ситуацію в Україні та прийняв відповідні рішення. П. Симоненко окремо зазначив, що „ніхто із депутатів-комуністів з числа тих, хто голосував за Конституцію і прийняв присягу на вірність Україні не був виключений з партії“. На пленумі також обговорювалося початок підготовки до чергових виборів до ВР України у березні 1998 року.

ІТАЛІЙЦІ КРИМУ ВИМАГАЮТЬ

Керч, Крим. — Товариство італійців Криму направило до Верховної Ради України та Президента України звернення з вимогою надати італійцям статус депортованого народу. Про це повідомила голова то-

вариства італійців Криму, Марія Лібедінська. Згідно з розпорядженням Державного комітету оборони СССР у 1941-42 роках італійці, які мешкали в Криму (близько 150 родин) були вивезені у республіку Середньої Азії, разом з представниками інших національностей — поляками, швайцарцями, китайцями та іншими громадянами. У Криму італійці мешкали від XIX сторіччя і тепер вони ставлять питання щодо надання їм статусу депортованих. Італійська громада вважає несправедливим, що одні народи, яких вивозили з визнаних депортованими, а вони ні.

ЗНОВУ РОЗГЛЯДАЄТЬСЯ „НУЛЬОВИЙ ВАРІАНТ“

КИЇВ. — Комісії Верховної Ради України отримали для обговорення проєкт закону щодо ратифікації угоди між Україною і Росією з приводу врегулювання питань правопереємництва зовнішнього державного боргу і активів колишнього СССР, тобто проєкт так званого „нульового варіанту“. Передбачається, що згаданий законопроект, підготований Урядом, розглядатиметься на сесії Верховної Ради. Деякі газети поширили інформацію, що Президент Л. Кучма просив розглянути згаданий законопроект на закритому засіданні.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОУН-УПА ОЦІНИТЬ СПЕЦІАЛЬНА КОМІСІЯ

КИЇВ. — Верховна Рада України створила депутатську комісію для вивчення питань, пов'язаних з діяльністю ОУН—УПА. Постанову про необхідність такої перевірки ухвалила ще Верховна Рада попереднього скликання у лютому 1993 року. Однак, тоді справа загальмувалася і 18-го вересня 1995 року Президія Верховної Ради продовжила термін дії постанови. І ось тепер Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин доручено створити комісію для ви-

Араби звинувачують Ізраїль

Каїр. — Тут у неділю, 15-го вересня, закінчилась конференція Арабської ліги, на котрій міністри закордонних справ арабських країн-учасників гостро скритикували Ізраїль за переступлення точок договору замирення та знову повторили свої погрози передумати свої уступки, на котрі вони погодилися у процесі замирення на Близькому Сході.

У виготовлених резолюціях на згаданий конференції підкреслюється, що Ізраїль принаймні у п'яти важливих випадках допустив порушень. Натомість справу відплати далі не обговорювалось і вона залишилась на рішення, що його зроблено тут же в червні ц. р. на вершинній конференції арабських провідників і державних керівників — координувати свою політику стосовно нового уряду Ізраїля.

Арабські країни, за винятком Іраку, котрий не брав участі у черговій конференції, відбули також окрему зустріч, а

їхні міністри заявили, що вони узгіднили напрямок своїх акцій щодо Ізраїля та передадуть ці пропозиції своїм провідникам. Міністер закордонних справ Єгипту Амр Мусса передав їх президентові Госні Мубаракові, але відмовився подати будь-які подробиці цих пропозицій.

У своїх резолюціях Арабська ліга твердить, що Ізраїль переступив такі точки договору: закрив палестинські території, не відтягнув свого війська з околиць смуги Гази та Гезону, на західному березі ріки Йордан, не здійснив безпечного проїзду між цими двома автономними палестинськими зонами, продовжує конфіскувати землю на будівлю доріг довкола палестинських зон і не звільнив палестинських в'язнів.

Крім того міністри арабських країн звернулися до міжнародної громадськості вилунити на Ізраїль, щоб продовжувати переговори про кінцевий статус палестинських територій.

вчення згаданої проблеми. Голова парламентарної Комісії з питань прав людини Сергій Кияшко зазначив, що свого часу парламент прирівняв ветеранів УПА до ветеранів Другої світової війни у пільгах, визнавши її воюючою стороною.

НА ХМЕЛЬНИЦЬКІЙ АЕС ПОМИЛКОВО ВКЛЮЧИВСЯ ЗАХИСТ ТУРБИНИ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ. — Тут у четвер, 12-го вересня, увечері автоматично виключився від електромережі перший енергоблок Хмельницької Атомної Електростанції. В результаті помилково сигналізував захист турбіни. Працівники АЕС перевірили і о 2-й год. ранку енергоблок знову включили до електромережі. Сьогодні він працює на 80 відсотків своєї потужності.

ЗРОСЛИ ЦІНИ НА ХЛІБ

КИЇВ. — Тут з 16-го вересня білий батон і буханка житнього хліба, які раніше коштували по 48 копійок, продаються по 60 копійок. На 12-15 відсотків зросли ціни на борошно, м'ясо, молочні продукти. Подорожчали цигарки і алкоголь. Передбачається підвищення оплати за проїзд у міському транспорті.

АМЕРИКАНСЬКІ СТОМАТОЛОГИ ЛІКУЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ

ЛЬВІВЩИНА. — Сюди прибула група із 14-ох американських військових лікарів-стоматологів для допомоги українським дітям з міста Сосновка, що на Львівщині, які захворіли на гіппоплезію. Застосовуючи власне обладнання і медикаменти, американські військові лікарі впродовж 10 днів обстежать і проведуть лікування 270 дітям із 3,000 хворих на цю хворобу. Лікарі прибули в рамках праці семінару Комітету громадського захисту НАТО за програмою „Партнерство для миру“. Семінар проходить на Львівщині від 15-го до 21-го вересня.

В АМЕРИЦІ У СВІТІ

ДОСЛІДНИК І СПЕЦІАЛІСТ серцевих недуг д-р М. Бенатейз із Балтимору доказує, що відомий широко письменник Едгар Аллен По не помер, як думали, від перипетії, а від скажених. На це вказує перебіг його останніх днів у лікарні та симптоми, які він мав. Смерть письменника в 1849 році була досі оточена нев'язаними різними здогадами. Теперішні ствердження д-ра Бенатейза були темою його доповіді на конференції клінічних патологів, коли йому дали розглянути причини смерті пацієнта, названої лише Е. П. Щойно описали дослідник пацієнта, що тут ідеться про смерть цього відомого письменника, що була темою різних теорій, але ніколи не підтверджена.

ДІЮЧИЙ ПРЕЗИДЕНТ ГАЇТІ Рене Преваль розпочав тепер під натиском американських чинників „чистку“ серед своїх найближчої охорони, з яких двох підозрюють у замордуванні політичних противників. Цілий ряд американських агентів безпеки із Державного департаменту ЗСА появились тепер в палаті президента і перейняли на себе обов'язки його охорони. Речник американської амбасаді в Гаїті подала до відома преси, що приїзд американських агентів був на прохання Уряду Гаїті, тому що президент не відчуває під сильним нервовим натиском і мусить мати почуття повної безпеки, яке йому дає присутність американської охорони.

СВОБОДА

SVOBODA

UKRAINE'S FREE PRESS

UKRAINE'S FREE PRESS

FOUNDED 1893

Sloboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Sloboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestad@travel.ios.com

Передплата на рік \$100.00, на півроку —\$60.00. Для членів УНСОюзу \$75.00 річно, на півроку—\$40. За кожну зміну адреси—\$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Sloboda".

Головний редактор: Зенон Силик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Збоку видніше?

З'єднані Стейти Америки — то країна, сутність якої годі з'ясувати одним словом, добрим чи злим, неможливо створити її образ, застосовуючи якусь одну фарбу, темну чи ясну. Де ще побачите таку багатовимірність, різноманітність життя і феноменальну здатність спільноти оновлюватися і розвиватися? Скільки різних синусоїд пережилоса вже в повосенні десятиріччя! Після економічного спаду наступало бурхливе піднесення, після расового тертя — суспільна згода, після перемоги демократів — перемога республіканців, і знову й знову все спочатку... Америка — мов ріка, в ту саму воду якої не ступите двічі. А ріка, що тече, має більшу здатність до самоочищення, ніж озеро чи навіть море...

Тим часом багато новоприбулих, опиняючись на американському березі, помічають переважно те, що хвилі життя виносять на саму поверхню — різне сміття. І чомусь негайно думають, що це вже вся Америка. Згадаймо, як знаменитий російський письменник-дисидент, Нобелівський лауреат Александр Солженіцин, після вигнання з ССРП поселившись у Вермонті, невдовзі „віддячився“ гостинній американській землі: почав її розказувати, що вона добре робить, а що зле, почав дорікати у занепаді моральності, духовності, почав її вчити, що вона має зробити, щоб заслужити собі його повагу.

Тоді багатьом, дуже багатьом це не сподобалося. Реакція преси була аж загостра, бо не в усьому Солженіцин тяжко помилявся — ні, в чомусь він, дивлячись зі сторони, мав рацію. Одначе неперехитливі самокритичні американці не хотіли відсіяти зерно від половини.

Й от через 20 літ після критики Солженіцина натрапляємо у львівському тижневику „Неділний Експрес“ на щось дуже подібне. Враженнями від знайомства з Америкою ділиться священник Олександр Васильєв. Інші часи, більше люди і народи знають одні про одних, то й більше правди у тих враженнях. Можливо, що й він у чомусь пререборщує, згущує фарби, однак у той самий час каже багато такого, над чим варто застановитися. Наприклад, він не знайшов підстав вважати З'єднані Стейти Америки країною релігійних, моральних, родинних традицій. Цитуємо: „...Газети ліберального толку, як от 'Нью Йорк Таймс', дуже агресивно і цілеспрямовано цькують релігію, сім'ю, закон. Усе відбувається під шляхетними гаслами мультикультуралізму, загальної рівності й визволення. Як це виглядає? Скажімо, приїжджає Папа Римський, і це — привід потоптатися по релігії взагалі і, зокрема, по католицизму. Образ релігійної людини у мас-медіа — це образ тупого придурка, нещирого ханжі...“.

Про родину: „...Сім'я розцінюється перш за все як сексуальне партнерство... Жінки в американському світі не рівні, а перші. Будь-який судовий процес жінка виграє тільки тому, що вона жінка. І їй дуже легко довести насильство, і це відштовхує та лякає чоловіків. Можливо, це й породило ту хвилю сексуальних маніяків, яка просто захлиснула сьогодні ЗСА...“.

Про дітей: „...Американські підлітки надзвичайно нахабні і майже безкарні. Вчитель просто беззахисний перед учнем...“.

Про стиль життя: „...У ЗСА добре жити або дуже бідним, або дуже багатим... Американці живуть дуже добре, але парадокс: це перешкоджає їм думати про щось вище...“.

Скільки у цих враженнях О. Васильєва суб'єктивного, а скільки — об'єктивного? Чи вичерпує його характеристика психологічний портрет пересічного американця і американського способу та стилю життя? Мабуть, таки ні, хоч деякі деталі є вислідом уважного погляду і аналітичного думання. Проте в дечому львівський священник припускається типової для стороннього спостерігача помилки: виходячи зі закономірностей та звичаїв одного суспільства, оцінює сутність суспільства зовсім іншого. А інше — це інше, тут недоречні антоніми — краще—гірше, вище—нижче.

Подруге, львівський священник не бере до уваги, що Америка має багато етнічних облич. Стягочи перед портретом середнього американця, намальованим О. Васильєвим, американський українець напевне скаже: „Ми не такі!“. І матиме рацію. Те саме скаже американський ірландець, американський індієць, американський араб, американський японець. Ми справді „не такі“ — доки кожна етнічна громада береже свою національну ідентичність, духові традиції свого народу. І саме цим цікаві американці, саме цим симпатичні і сильні. Вони щиро люблять Америку, бо вона дозволяє їм любити їхні прабатьківщини, любити весь світ.

Петро Грицак

ЗБЕРЕЖІМ НАШУ ІСТОРІЮ ДЛЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

Verba volant — scripta manent (слова відлітають — написане залишається), — казали давні римляни.

Тому що вони подбали про досить точне задокументовання важливіших подій своїх часів, сьогоднішня громадськість знає докладно, що тоді діялося. Але як є з українською історією? Бурхливі події останніх десятиліть, пов'язані з розпадом ССРП та українськими визвольними змаганнями, є мільйонними каменями в історії України і Східної Європи, які матимуть великий вплив на перебіг подій в цілому світі, у близькому вже ХХІ столітті. Однак деталі тих подій, як це все сталося й склалося, є, на жаль, не цілком ясні. Сталося це із різних причин, та, мабуть, переважно зі страху відповідальності перед історією. Знаємо що деякі найбільш чутливі справи і політичні події ніколи не були записані, спеціально якщо це відноситься до історії 3-го Райху. Все ж не можна твердити, що тих подій взагалі не було, бо нема жодних про це існуючих офіційно-нальних документів. Знаємо досить докладно про різні драстичні аспекти тих справ лише із обсервацій свідків та споминів учасників і жертв, яким якось вдалося пережити ті

події. Досить подібною є також архівальна історія ССРП.

Тут нам, очевидно, розкодиється про українську історію, про такі її аспекти, як голоди на Україні (1921, 1932-33 та 1946 роки), де, нам усім відомо, події ніколи не були належно задокументовані офіційно. Доходило до того, що довгий час Великий голод 1932-33 років деякі американські „советологи“ прямо заперечували (ніби на підставі „архівальних“ студій). Український дослідник тих справ Владимир Маняк, який видав книжку про голод на Україні 1932-33 року, базовану на підставі особистих зізнань 1000 учасників тих подій, у 1991 році, писав про численні перешкоди і погрози зі сторони тодішньої советської номенклатури, яка боялася того видання і самої концепції того правдивого дослідження. Незадовго після того В. Маняк загинув у „автобусовому випадку“, а згодом в невияснених обставинах пішла на другий світ і його дружина, яка мала намір продовжувати розпочату ним документацію про великий голод в Україні 1932-33 років. Хоч офіційно про ту справу не говориться, появляються від часу до часу статті ні-

би „провідних учених“, базовані на псевдоукраїнських джерелах, у журналах масової інформації, де автори стараються збагачувати інформації про голод в Україні як якусь „націоналістичну пропаганду“, спеціально якщо цей голод трактувати як „дарунок“ від „братнього російського народу“.

Тут же можна вичислити багато інших прикладів про події, про які всі знають, що вони відбулися і що власне сталося, але бракує нам саме деяких найважливіших критичних деталей тих подій, бо нема про них жодних загальнодоступних офіційальних (архівальних) джерел. До тієї категорії належать події в Карпатській Україні, події на еміграції у Кракові 1940-41 років та 30-го червня 1941 року у Львові, справа організації УПА і т. д. Зізнання свідків та безпосередніх учасників тих подій можуть дати уточнення щодо їх перебігу та генези. При тому слід керуватися об'єктивністю і всебічністю, розуміється, з української точки зору, бо існують (спеціально в поляках, росіян та частини теперішньої української номенклатури) цілком дефінітивні, крайньо негативні оцінки тих подій — так як це показала недав-

ня дискусія відносно Бабояного Яру в Києві, чи фантастичні інтерпретації відомих подій у Львові в липні 1941 року.

Але тут треба дійсно поспішати, бо учасники як свідки тих подій, які відбулися півстоліття тому, вже поволі вимирають, і їх зізнання чи спомини треба б ще було якось науково запроотоковувати, зорганізувати та видати друком разом із відповідними коментарями й поясненнями. Одною із вдалих спроб висвітлити ті проблеми є, може, книжка Е. Стахів, яка старатиметься поліпшити нашу оцінку тих подій, із яких деякі ніколи не були досить висвітлені, і все ще залишаються контрверсійними. Це зараз же викликало дуже жваву дискусію, як і можна було сподіватися, і це власне є те, що нам тепер, у зв'язку із незалежністю України, найбільше потрібне. І це є те, між іншим, що історія потребує: ствердити „Wie es eigentlich gewesen ist“ (як це відбулося, Ранке-Момзен), замість найіно чекати на якісь (може в українських справах взагалі неіснуючі) архівальні чи „офіційні“ інформації. Тут також напевне ще існує багато „дезінформа-

(Закінчення на стор. 5)

Роман С. Голіят

ПОЛЬСЬКИЙ ІСТОРИК — ПРО МИНУЛЕ ОБОХ НАРОДІВ

II

тунства і без належного озброєння, кінцевого на Східному фронті.

Спочатку передбачувалося вислати дивізію на фронт Підкарпаття, в колишньому Станіславському воєвідстві, до чого вона більше надавалася і де мала улегшений відступ до УПА, яка в тому часі розташовувалася в горах. Там дивізію можна було використати ефективніше в боротьбі й підсилити УПА. Однак німці змінили перші плани і вже після залядання дивізії до поїзду направили її під Броди. Лише не-велика частина дивізії, воююча при розбитому корпусі генерала майора Фріца Ліндемана, могла пробитися з оточення і перейти на Словаччину.

В оптимістичних українських планах галицька дивізія мала бути ви-

рішальним фактором в українському повстанні, коли б повторилися події з 1918 року. Бралоса до уваги можливість висадки альянтів зі сторони Балканів: „Як нам відомо, про те думалося“. (стор. 86). Цю концепцію альянти не використали. Розчарування одночасно пережили як українці, так і поляки, й обом формациям, УПА і АК, довелося воювати у винятково складній ситуації. Тоді, як АК могла розраховувати на допомогу альянтів, УПА знайшлася в пастці. Рапорти авверу підкреслювали, головним після рейду в Галичину, що боротьба УПА була спрямована проти советів і їхньої партизанки (липень-серпень 1943).

В той час УПА трактувала поляків як ворога числала два. Для німців оцінка УПА була більш склад-

ною, бо УПА поборювала гітлерівську адміністрацію виключно у цілях самозахисту. Вермахт оцінював боротьбу УПА як союзника в боротьбі з большевиками, тобто ворогом число один. До початку 1945 року воююча УПА мала зв'язок з військовою розвідкою Третього райху, але на німецьку поміч після липня-серпня 1944 року, тобто після залишення Західної України, не мала що числити, хоч при евакуації терену залишено їй військовий виряд, зброю і амуніцію.

Тожецький далі звертає увагу, що хоч ОУН постійно хотіла поклатися на власні сили, УПА в той час залишилася сам на сам з противником найбільш безоглядним — військовим НКВД, воюючим на запіллі рухомого фронту. Прийшлося платити, подібно як полякам, тяжку ціну за визвольну боротьбу, за реалізацію власної політики, незгідної з політикою ССРП.

(Закінчення буде)

З ЛІСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У справі С. Крушельницької

Цікаво, хоч прикро, було довідатися з листа Наталії Коропецької до „Свободи“ (з 6-го вересня к. р.), що музей оперного театру Ля Скаля в Мілані не має ніякої пам'ятки про Соломію Крушельницьку та що його працівники навіть не знають її прізвища. Хоч ми не знаємо критеріїв, якими руководяться керівники музею при підборі меморалів, брак будь-якої пам'ятки про С. Крушельницьку свідчить про їхню небдальство чи нещучо, тим паче, що в італійських енциклопедіях опери є більш чи менші згадки про неї. А в бібліотеці музею Ля Скаля, д-ра Антоніо Джирінджеллі з проханням подати докладні дані про Крушельницьку на сцені того театру. Надія на відповідь була мала, але вона прийшла. Ось ці дати: 26-го грудня 1906 року — „Сальоме“ Ріхарда Штрауса (диригент Артуро Тосканіні); 31-го січ-

ня 1907 року — „Трістан і Ізольда“ Ріхарда Вагнера (дир. А. Тосканіні); 15-го квітня 1907 року — „Глюрія“ Франческо Чілеа (дир. А. Тосканіні); 6-го квітня 1909 року — „Електра“ Р. Штрауса (прем'єра в Італії, дир. Едвардо Віталі) і 20-го березня 1915 року — „Феда“ Ільдебрандо Піццетті (дир. Джіно Марінуші). В музичних виданнях Мілану не бракує інформації про Крушельницьку, а більшу статтю про неї написав Р. Челлесті в міланському виданні „Музіка е діскі“ за листопад 1953 року.

Проте в Мілані про Крушельницьку „не чути“. Це неймовірно й загадкове. Перед нашими музичними колами, а то й перед цілою нашою спільнотою, завдання подбати про те, щоб музейники в Мілані довідалися про Соломію Крушельницьку та включили у збірку музею Ля Скаля меморалів про неї. Добре, що Н. Коропецька внесла своє замітку свою „несповіданку“ на денне світло, і маймо надію, що ця замітка послужить поштовхом до конкретних заходів для заповнення існуючої в музеї Ля Скаля прогалини.

Д-р Осип Кравченко
Вілкес-Беррі, Па.

Зауваги, без „оливця“ написані

Нашу мову вже проголосили в Києві державною, а ми ще довго не знаємо, як довести її туди, щоб стала вона для всіх однаково милозвучною і авторитетною. От і свинець не сподобався С. Трофименкові з Вашингтону, а Романові Юревичеві, що взявся йому відповісти, не подобаються „професори зі старого краю“, які в діаспорі продовжили традиції „давнього галицького москвофільства“ (ч. 127).

Я не знаю, коли прийшов до Америки Р. Юревич, але чомусь не подобається мені його саркастичний випад у бік старих „професорів“. Й особисто емігрував з України 22 роки тому і теж наслухався і начитався всього-всього в діаспорній пресі, з ентузіазмом сперечався з місцевими „авторитетами“ і вислухував колоту зауваження від них. А сьогодні мені шкода, що так мало залишилося вже отих „професорів“ зі ста-

рого краю, що відходять один за одним оті чесні ідеалісти, які готові були все життя вчитися і навіть до нас, советизованих грамотів без літери „г“, дослухалися з готовістю зрозуміти: а може якось невідомо правду можна почути від нас, що вимовляємо „ходи́ф“, „роби́ф“ і „акаемо“ мимоволі, коли забуваємось.

Довгу полемічну статтю Р. Юревича можна було б стиснути до розміру лексичної довідки. Так, все гаразд із „свинцем“, а от „олово“ краще б нам знов починати писати як „оливо“, поки не пізно і не укладений ще найновіший словник нашої державної мови. Я б спробував також писати і вимовляти знов „оливець“ — от тільки в кого питається дозволу на таку свавільність? Не знаю, а „Свободі“ дякую за увагу до мовних проблем.

Ярослав Харчун
Монтреаль, Кве.

Ольга Мак

КАТЕДРА УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ, ЧИ КАФЕДРА МАЛОРОСІЯНСТВА?

II

Якими мотивами вони керувалися? Чи радилися з українськими науковими установами чи іншими компетентними в цій справі чинниками? Чи певні, що покійний професор Константин Біда, залишаючи в тестаменті спадок для української наукової установи, залишив її для „кафедри“, а не для катедри? Адже це має засадниче значення, бо, прийнявши „кафедру“, треба прийняти й решту „орфографії“, складеної на „общепонятний кшталт“, починаючи від чужомовних слів, як „лампа“, „клас“, „клуб“ (не з тих, що ними модельки на показі мод викручують, а той, в якому люди для розваг чи спорту збираються („візити“, „силует“, „пауза“, „хол“, Шоу (Бернард) і знову „шоу“ (але вже не письменник, а видовище), „хокей“, Уайльд, Уельс, Хекельбері тощо, тощо — геть аж до Айсенхауера включно. Чи на це покійний професор Біда погодився б? Адже він був одним з основоположників нашої УВАН в діаспорі й одним з найважливіших членів НТШ — цих двох наших найавторитетніших і найзаслуженіших установ, які ще в 1951 році схвалили для впорядкування правописної анархії в нашій „заокеанській“ пресі впровадження Харківського правопису. Схвалили, вважаючи його наслідком науково опрацьованим і в сутності своїй справжньо-національним. Схвалили, давши перевагу перед іншими спробами навіть непоганих еміграційних науковців і вже цілком відкидаючи покарічені на московський лад урессерні правопис, що їх вийшло на той час уже два. Отже, й професор К. Біда як дійсний член УВАН і НТШ визнавав Харківський правопис, а Харківський правопис, ставши свого роду засадничим забором перед ворожою інвазією на нашу мову, велів писати „катедра“, а не „кафедра“! Опираючись на той правопис, інтелектуальний провід нашої діаспори здолав зберегли бо-дай на вигнанні українство в українській мові, яка на рідних землях методично перемелюється на малоросій-

ський жаргон. Тим часом організатори „кафедри“ поставили себе по другий бік ідеологічного бар'єру. Чи вони того не розуміють? Чи вони не відчують усього прожанаючого людську гідність ідіотизму, до якого приєдналися на велике вдовolenня „старшого брата“ і його малоросійських прихвостнів? Бож хоч з тієї „кафедри“ звучатиме і неукраїнська мова, а виклада старанно обминатимуть навіть найменш драстичні політичні справи, оте кляте „ф“ неодмінно вилізтиме шилом з мішка у найнесподіваніші моменти і спринятиме всякого року конфузії. Важко повірити, що до такої поважної справи її ініціатори поставилися з цілком науковою неповажністю й у світі діаспори зі своєю „кафедрою“ нагадують модерних підлітків, що для оригінальності носять картузи задом наперед і цим демонструють свою зневагу до прийнятих у нормальному суспільстві звичаїв. Ми не дивуємося усній і письмовій мові наших земляків, що впродовж майже трьох поколінь жили й виховувалися під пресом комуно-московської ідеологічної обробки. Пригадаймо собі, що терміни „денационалізація“, „русифікація“ і „дезорієнтація“ — це не просто собі страшні слова, а поняття, які криють за собою грізний, як невилічима хвороба, зміст.

„Кафедра“, логічно беручи, була тільки завершенням певних уподобань, завезених ще на початку десятих років з УССР нашими діаспорними ягнтями в рожевих окулярах, які поверталися з відвідин в стані повної екзальтації і з поглядами, що сильно нагадували накручену касету з большевицькою пропагандою: як там усе змінилося! Як там театри! Які хори! Як розвинулася індустрія! Як збагатилася українська мова! І померлі з голоду зовсім по вулицях не валяються — це все неправда! І були серед відвідувачів не лишень молоденькі ягнятка — були й такі, що вже повиростали на

дорослих і навіть мали впливи в педагогічному світі. Вони скликали на збори наших сіромах-учителів зі шкіл українознавства і сердито-пресердито наказували: „Ніяких дурниць! Україна — самостійна держава, що засідає в Об'єднаних Націях. Її мова — державна мова, і такої мови мусите вчити наших дітей на еміграції!“ На щастя, привикши користуватися всіми правами демократичного суспільства, вчителі не злякалися...

Останній наплив іміграції з колишніх колоній ССРП помітно поживав справу з мовною, вимовною і правописом серед українців, зокрема тоді, коли новопробульці позаймали редакторські місця при наших видавництвах, а то й позакладали власні. Вийшло з того трохи розчарувань, трохи суперечок і трохи сміху. „Нові“, щоб виявити свою інтелігенцію, почали „виправляти“ мову на „прогресивний“ лад і пересипати її англїзмами, чого ніколи не робили наші пресові органи. Хоч би й наша поштова бабуська „Свобода“, проіснувавши на англомовному терені понад сотню літ, якось обходилася і без „рейтингів“, і без „бріфінгів“ чи яких там інших „реалізів“. Але деякі наївні видавництва трохи попеклися, довіривши редагування людям з університетськими дипломами. Так з'явилися на сторінках преси „В'ячеслави“, „б'юра“, й навіть „мертві яки“ з апострофами, а в всякі налі випадки, замість викликати загін поліції, її чомусь чи то від когось чи то від когось відділювали і присилали на місце випадку відділення поліції, щоб іти впарі з російським „отделением“. Якщо повідомлялося, то повідомлялося не когось, а когось — так чисто як би оповідалось атисеміський жарт. Чому? Тому, що в російській мові дієслово „собошть“ вимагає давального відмінку. То й ми так... А для того, щоб вжити російське слово „почерпнути“ треба було припасувати до нього ціле речення і, замість сказати, що Енциклопедія містить усі відомості про Україну, написано: „Тут можна почерпнути всі відомості про Україну“. Дрібниця? Так, але засадничо: навіщо вживати російським (слово „русизм“ авторці також відоме), коли він цілком непотрібний? Щоб нагадати зайвий раз про свою близькість з „братнім російським народом“?

(Продовження буде)

ФРАГМЕНТИ ІЗ СВЯТКУВАННЯ 5-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ В КИЄВІ

Світлини ред. Марти Коломиць („Український Тижневик“) і Тараса Ференцевича.

Літня Школа 1996 в Гарварді

Цьогоріч, двадцять шоста з черги, Літня Школа Українознавства у Гарвардському Університеті тривала від 24-го червня до 16-го серпня. В ній взяли участь 45 студентів, які прибули з 17 стейтів ЗСА (найбільше з Мішігену), з Канади та з Європи, в тому 11 студентів з України (Львова, Києва, Одеси і Чернівців). Навчання відбулося у трьох основних галузях: історія і політична науки (два курси: «Історія України XVIII-XX ст.: культура, Церква і суспільство», викладач д-р Борис Гудзяк, та «Українська політика і процес державного будівництва», викладач д-р Джеймс Клем); література («Модернізм в українській літературі XX ст.», викладач д-р Соломія Павличко) та мова (три курси різних рівнів, викладачі Галина Гринь, Наталія Шостак і Тарас Козарський).

Гарвардська Літня Школа Українознавства має своєрідну програму та умови навчання; студентам доступні найбагатші збірки українських книжок поза межами України. Школа також є педагогічною лабораторією з високопрофесійними молодими викладачами. Вони користаються з побуту на Літній Школі в Гарварді, щоб опрацювати й випробувати нові педагогічні матеріали, що пізніше зможуть прислужитися іншим при викладанні українознавчих тем. Весною ц. р. Американська Рада Суспільствознавчих Досліджень в Нью-Йорку затвердила і уфундувала проєкт для вертикальної інтеграції трьох курсів української мови в Літній Школі. Подання до Ради спонзорував проф. Григорій Грабович, а його оформленням займалася цьогорічна директриса Літньої Школи Українознавства Галина Гринь.

Особливо важливим аспектом Гарвардської Літньої Школи Українознавства є роль, яку вона відіграє у вихованні молоді. З її програм досі користалися понад 1,600 молодих осіб. Для багатьох з них це була унікальна нагода завітати до гарвардським центром українських студій та разом зі своїми ровесниками побувати в динамічному українському середовищі. Підтвердженням такої ролі можна вважати успіх першого з'їзду випускників всіх Літніх Шкіл Українознавства, який відбувся в Гарварді 28-го червня ц. р. і в якому взяли участь 175 осіб. Програма з'їзду включала панаель на тему перспектив української науки і культури, яким провадили професори українських катедр Р. Шпорлюк (катедра української літератури ім. Д. Чижевського) і М. Флаєр (катедра української філології ім. О. Потебні).

Також відкрито виставку картин мистців кивської «ОР-галереї», де виставлено праці молодих українських художників — О. Бородає, М. Волги, С. Гая, І. Івкі, В. Кабаченка, Н. Олексієнко та А. Фурлета, які представляють різні регіони і напрями сучасного образотворчого мистецтва в Україні.

З'їзд випускників Літньої Школи Українознавства закінчився бенкетом, на якому гарвардський професор Джефрі Сакс, відомий економіст і радник українського уряду з питань економічних реформ, виголосив головну промову.

Майже кожного вечора цього літа в Гарварді відбувалася цікава програма зайняти на українськими темами в додтку до звичайних лекцій, театральна виставка групи «Яра» з Нью-Йорку, показ філь-

мів, інструктажі про комп'ютери, мистецькі читання поезії та прози, лекції відомих вчених з-поза Гарварду, які відвідували Літню Школу Українознавства, екскурсії до музеїв, концертних залів, дискусійні вечори і прийняття.

Український Науковий Інститут Гарвардського Університету щороку організовує програму Літньої Школи Українознавства. Вона, до речі, вимагає значних фінансових ресурсів. Цього літа Інституту вдалось і влаштувати, крім студентських оплат, коштом дотацій американських наукових фондів, субвенції фонду «Відродження» фінансиста Джона Сороса (для спонсорства студентів з України) і датків жертводавців Фонду Катедр Українознавства, в тому ведучих літературних пожертв Івана Савармана з Огайо, Рей Лапіки з Каліфорнії, Прісциллі Пікас Витвицької з Коннектикута, бл. п. Володимира Ганаса, Олега і Івани Ратич з Нью-Джерсі (в пам'ять доньки Юліани) та ряду інших доброчинців української громади. Частину також оплачено з прибутку (відсотків) від сталих залізних фондів програми Літньої Школи, створених у Гарварді Фондом Катедр Українознавства у 1990 р. (105,000 доларів капіталу) і Українським Народним Домом в Блэкстоні, Массачусетс, у 1993 р. (40,000 доларів капіталу).

Щоб отримати інформації про чергову Літню Школу Українознавства в 1997 році, або щоб зложити пожертву на залізний фонд Літньої Школи, просимо звертатися на адресу: Ukrainian Studies Fund, Harvard University, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, MA 02138.

ФКУ

Любарт Ліщинський

СВІТОПИС ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ

Хто перший зірвався з місця, щоб прокласти той перший шлях у незнане, який потім назвуть чумацьким? Звідки він подався? Де його кінець на землі, а може, він губиться у безконечності космічного простору там, понад нами? Питання набігають, досягаючи глибин вічності, бо не часто нам сьогодні трапляється хтось, хто мав би охоту самотужки пізнати те древнє ремесло, до якого нестерпно тягло широкодушних людей з непосидющою вдачею. Всім потрібно було солі, а от ходити по сіль і повертатись із нею тільки кортіло чумакам. Відомо, що всім, хто ступав на той не вельми рівний шлях, не дано було вже ніколи зазнати загинути при домашньому вогнищі та можливість в спокої зійти з цього світу, а збільшити від несамовитого голоду нових вражень і пригод можна було лише заставивши в заміні життя. Отже, бачите, що коштує чар мандрів і який кінець усіх запитань? Безперечно, всім добре знала ота оспівана в піснях і легендах, романтична атрибутика чумакування: мажні скрипучі, волі круторогі, доріженьки довгі крізь степи широкі, як бачите — ні словом, ні звуком не згадано і не передбачено можливості чумакування з фотографічною камерою, якою керує бистре око, добре вичулене на все не стандартне і незвичне. До всього того у парі з апаратом ходить вроджена людська доброта і

чутливе нутро особистості, яку натура щедро наділила талантом і всіма вальорами непересічної жінки. Всі її світліни вказують на те, що і без світломери та об'єктиву своєї камери, так здавалось б, «від руки», «на око», можна безпомилково вихопити з натовпу засакоуючі «осаяння» в людях, на які так блискучо реагує її свідомість. Все це тільки для того, щоб зафіксувати на плівці зберегти той один єдиний момент, незауважений ніким в ту властиву секунду, щоб залишити нам «на потім» для рефлексії.

Скажете, що та фатаморгана привиділася мені в розпеченому Гарварді, а може то «сонячний удар» і треба собі без огляду на нього згати справу, де Крим де Рим, а де скажімо Бостон? Вперто в розпеченій голові товчеться Крим, сіль, чумаки, татари, Чугуць, Бахчисарай? Повірте, це в жодному випадку не спокотне марево і не блеф, а все воно було висвітлене в загінний авдиторії Гарварду в рамках перегляду слайд-фільму напередодні святкування п'ятої річниці незалежності. Все показане було якнайреальнішим і зняте конкретною особою, з конкретного міста Бостону, бо власне тут здобувала науку світлописи і за всіма ознаками такі тут розпочалося творче формування фотомисткині Тані Д'Авіньйон. Вона звідси пішла в світ, щоб на просторах веледушних вперто шукати себе і свого творчого кредо. В тих мандрах ніщо не лишалося незауваженим, бо перманентно приходилося шкелити свого об'єктиву хапати промені, відбиті від людей, яких їй дарував на кожному кроці той долею визначений світлочутливий життєвий і творчий шлях.

Казали древні, що всі дороги ведуть до Риму, вона також не оминувла вічного міста, але всім її дорогам судилося звідусіль прямувати в тому єдиному напрямі до місця народження, до Старого Краю. Скільки було жорстоких закидів, якими зазубрило обидлаючи зухвальців у середовищі наших супер-пуристів. Вони були в своєму буйному гніві свято переконані в цілковитій невідповідності моменту, що вибрала собі дивна дівчина, обвішана апаратами на час зустрічі із землею предків. Був то рік 1964, а вона без огляду на те, що призначила собі рандку зі Львовом, при поштовку непереборної сили максималізму і юнацької безкомпромисної нетерпачки. Так як Бог приписав у тому благословенному віці, так її попросту донаести захотілося випробувати сили і гарт у подоланні «залізної куртини», та ще пізнати вагомість і владу того непереборного поштовку, яке народжується у перелітних птахів восени. За тим треба було прилетіти до Львова у вересні, щоб пізнати смак інстинктивного потягу до осіннього прощання вже опіреного леченяти з незнанням ще торік родинним гніздом.

Прещінь так тягла туди до нього та неблаганна сила, бо вкарбована в гени долею покоління, що тяглася до додому, то з нього, до знов і знов їх кликав чумацький шлях. Це веління природи було і буде вічним. Для нього

Перший лелека.

(Із фотовиставки Тані Д'Авіньйон).

немає значення найменшого — чи летітимеш, висушуючи очі, за сонцем, чи проти нього, а значення велике має лиш те, що лежиш попросту додому. Можна, однак, припустити, що людям чумацького вдачі доля часами дозволяє собі демонструвати хоч скибочку своєї посмішки чи доброї волі, при всіх складностях життя і бурхливостях калізій. Видно, мало так статися, що її неждано-негадано заангажував супервідомий журнал «Нейшнел Джеографік» до того, що й за рекомендацією професорів з Гарварду, щоб допомогла американському письменникові, а з ним і широкому колу міжнародних читачів, хоч трішки відслонити «залізну завісу» перед достеменно незаним географічним поняттям, тою допровадженою до абсурду «Terra incognita», якою в тих часах була Україна. Хіба все це журнал затіяв для того, аби перше знайомство з нею, яке мало врешті дістатися на шпальти, не потрапило туди «з голосу» советських солодкоспівних «ідеологічних солов'їв». Треба було особи, щоб могла тлумачити необізнаному з реаліями автору статті правду, не спрепарувано до смаку і потреб радянських можновладців, а в тій інтерпретації, якої вимагали інформаційні норми вільного світу. Таня подавала матеріал в тому власному світлі і так, як змогла побачити, а часами просто вичути «між рядками» народження в Львові молодого українця, хоч і вихована вже на американським ґрунті. Так власне складалася ті мандри її в пошуках своєї України, як бачите, спершу на замовлення всесвітньо відомого журналу, що забаві собі розмістити зібране авторами на чудово ілюстрованих сторінках, аж одинадцять мільйонів примірників, розісланих по світу. Мусимо собі усвідомити, що кращій реклами для забутої і незваної країни, що така існувала в просторі світу, трудно було собі в тому часі уявити. В тих мандрах по сіль землі нашої і почало діяти щораз більше і більше те її «земне тяжіння», яке все глибше і глибше затягувало в свої тенета, плетени особистою генетичною цікавістю. Так вже кортіло позаягати в усі можливі і неможливі цікаві «шпарки» і там, де тільки «дідко добраніч каже», бачити все експоноване і стидливо ховане і збирати на плівку, собі і людям на користь. Часом знаходились щось дуже особисте і варте приховання від злого стороннього ока. Так чекала своєї черги «мала вітшинка» в Та-данах серед непорослих травною забутий могила забутих предків, від яких можна було прослідкувати незамулені витоки роду, а знайшовши свою провідну нитку, вже шукати України. Вона ж бо поведе через Львів, Київ

по всіх знаних і незнаних дорогах от туди, в Крим по сіль і сенс землі Старо-Краю. Проєктор кидає на екран міста і села, краєвиди і вписані у них завмерлі хутори і вбиті радіацією оселі з Чорнобильської зони. Міняють свої кольори пори року і час міняє свої ознаки, але єдине незмінне є серед того розмаїття сонця, дощових крапель та іскристого снігу, єдине до кого провадить Таню безпомилковий біологічний компас — то люди. Найчасніше ті з них, що мають відблиск долі на обличчях, бо вони і є тою сілью землі, по яку так далеко їздить і знаходить її. Вона, як мудра знахарка, відає, якими добрими словами, не кривдючи і не справляючи болю, можна «засвітити» людину, щоб вона спалахнула як свічка і при тім спалаху зазирнути у вічі її долі в ту секунду, коли та поклала свій відбиток на вираз лиця. Блиск — і її об'єктив досягне тебе серед тисяч ніби до тебе помірних людей, здавалось б, оповитих єдиною динамікою вибухового мітингу, але ти серед натовпу будеш лише ти єдиний за-кваліфікований до фіксації її безкомпромисовим об'єктивом та збереження на світліні ідентично.

Варто напевно докладно злічити, скільки є того скопленого на її плівках і світлом виписаного на світлинах, та чи головне те апетичне змірняння і зваження мистецького до-робку? Єдине, що для нас повинно щось важити в випадку Тані Д'Авіньйон, це те, що від вересня 1964 року до сьогодні і гадаю прісно працював і буде працювати непогамований її фотографічний апарат, а це давало, дає і буде давати жити на світлинах всім тим українцям, що вже пішли, йдуть чи ще прийдуть на дорогу її мандрів, у простір, час чи в історію сучасної нам і її України. Уявіть собі, що за ланцюг постатей пройшов перед «недрітним оком» Тані за тридцять з гаком років. Цеж може поволі вистачити на створення її творчої інтуїції образ народу, мозаїчно складений з поодиноких індивідів, що за час свого існування намагалися, кожен як вмів і міг, вкласти свою цегелинку у будову нашого храму незалежності для нової держави. Її апарат десять років тому фіксував і той жорстокий рахунок, який, ненаситившись у 33 і 36 роках, змусили платити Україну у 86 році. Це шалене жахиття своєю безглуздістю знов привернуло увагу світу до Дніпра, Києва і Славутича. Досі кладем тисячі жертви на вівтар атомного дракона, що війнував смертоносним вогнем понад землею. Таня поїхала у певельну зону, бо і Чорнобиль змушував до роботи, в якій не могло забракнути «атомного сліду». П'ять років тому знову стався грандіозний струс в Україні «вибухнула нам держава» і в епіцентрі того гучного «вибуху України» знов Та-

ня зі своїми невід'ємними апаратами. Бачите, світлинами буває синьововте дивоцвіття, а молоде цвітіння України паде голодувати за неї на граніт, чи під кобит «Беркута», лиш не того Франкового, що захищає, а того, що душу виймає.

Гляньте, прапор на щоглі біля міської ради Києва, прапори над і у Верховній Раді. Тисячі прапорів, а між ними очі людей, набряклі вибуховою радістю. Так, п'ять років тому Україна таки своїм «вибухом» вкарбувала навки своє ім'я у мапи світу. Власне, тому, може, хтось таки завдасть собі труду і зичливо виміряє вагу фотолітопису України, що творився понад 30 років, там на тій дивній землі, яка ніколи не переставала бути їй рідною. Не відкинула і вона її за те, що носила громадянство великої держави поза океаном, де мала свій дім і родину. Хто ж кінцево змірять її вклад у справу України, що по-множився на вчора, сьогодні і завтра, плюс 11 мільйонів прихильних поглядів читачів «Нешнел Джеографік» у різних несподіваних закутках світу? Зсумуймо всі долі секунд, за які світло встигає викарбувати на плівці момент, який вже остаточно відзвучав у кадрі і пішов собі кудись у безвість Чумацького шляху. Однак Танин талант і блискуча реакція встигли видерти його з лабет проминання і забуття. Те все нам залишилось на світлинах і стане тим реальним фактичним мостом між нами нині і колись. Щоб все зафіксувати стало незаперечним фактом, треба було своїми очима все бачити зблиз-ка не туристично і від свя-та, ще й до того з'їзти і разом обчистити горіхове зерно правди від перекраснодушних мітів та легенд, а сіль, дрогобицька, солотвинська чи кримська, мусила бути не рафінованою, не декларативно вибіленою, а такою справді чорною, гіркою та солоною водночас, як сльози радості зворушення, а може і болі, бо ці компоненти тчуть канву життя, а доля вишивав на ній події. Є серед тих моментів такі, які в житті нашому і Україні викликають надії, а вони, ті реальні надії, стануть нашим майбутнім і, дасть Бог, потраплять у світлописи Тані.

Зараз твердим кредо до всього, що робила і робить дивна українка з невід'ємним фотографічним апаратом і шляхетським французьким при-звичем Д'Авіньйон, є людина і надія. Однак одна світлина зараз може слугувати за мотто і коду. Подивляю лелеку, що стоїть у гнізді, приспаний останнім снігом. Він, той рідний бузок, і є тою нашою спільною надією на те, що сніг розтане і шезне з нашого гнізда, а молоді леченята повиростають у нових гніздах, і понаосять нам повні колицки нового щастя у наш рід.

Про успіхи нашої молоді

Наша українська молодість своїми талантами та витривалістю працює над собою не раз і не два здобувала призначення не лише серед своєї родини та приятелів, але й чужих. До таких належить молода, надзвичайно здібна студентка-стипендистка Дора Ніна Пастушак, доня дра Романа і мгр Ліді Пастушків, замешкалив в Ричборн, Па.

Дора народилася 14-го березня 1978 року, і вже від четвертого року життя почала вивчати народні танці і класичний балет. Довгі роки виступала з танцювальним ансамблем і школою «Волошки» у Філадельфії. Належала до танцювального ансамблю «Сизокрили» в Нью-Йорку під мистецьким керівництвом широковідомого хореографа-балерини Роми Приймий-Богачевської. В 1992 році танцювала з «Сизокрилами» в оперних театрах великих міст України. Це були тріумфальні виступи сюжетних танків. Слід згадати і те, що часто виступала і виступає з «Сизокрилами» в Літній Школі в Нью-Йорку. У вакаційному часі була і є виховницею-інструкторкою

в танцювальних таборах Роми Приймий-Богачевської на Союзівці і Верховині.

Коли говорити про шкільні роки Дори, то, як вже було сказано, була й є надзвичайно здібною студенткою під кожним оглядом. Доказом того можуть те, що, будучи студенткою середньої школи Ган в Принстоні, Н. Дж., одержала повну стипендію на чотири роки ім. Стівена Вешансі. Була весь час на почесному списку та членом Почесної ради.

Дора любить спорт, займалася фехтуванням, у поєдинку вправно володіє рапірою, одержала нагороду і була заступницею капітана своєї фехтувальної дружини. В школі належала до фотографічного клубу і її світлинами були поміщені, як одні із кращих у річний кніжніз 1995 рік. За високі оцінки в науці про неї була згадка в книзі «Хто є хто серед американських середньошкільників в роках 1993-94 і 1994-95».

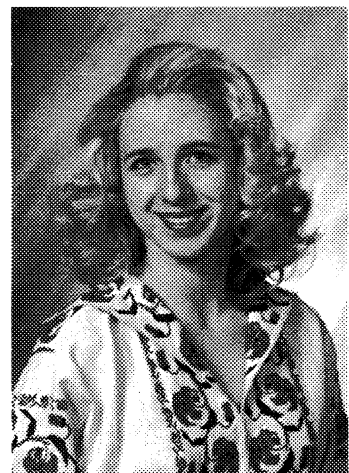
Незабутнім для Дори із середньої школи буде те, що була вибрана Молодочою Конгресовою Провідничою Радою, як виз-

начна учениця середніх шкіл ЗСА на «Краюву Конференцію молодих провідників» у Вашингтоні. Ця унікальна програма пройшла від 12-17-го березня 1996 року.

З групи 350 студентів-учасників конференції Дора була єдиною, що зустрілася з конгресменом свого пенсильванського стейту Джеймсом Грінвудом і вручила йому грамоту як почесному членови «ради» за віддану працю в Дораційній раді від учасників конференції з нагоди 10-ї річниці ради.

В українській школі всі роки була визначною ученицею, включно з 12-им роком матури, де зайняла перше місце між визначними абітурієнтами. Дора також була членом редакційної колегії шкільної газети «Мрія», від якої часто дописувала. Від української школи мала честь вітати першого Президента України Леоніда Кравчука з дружиною Антоніною, коли він відвідував УОКЦентр у Філадельфії.

Як голова 12-ої класи «Нашої Української Рідної Школи» у Філадельфії під час балю-бенкету абі-

Д. Пастушак

турієнтів Дора сповняла роллю валедикторіяна і в імені десятих мистратів сказала надзвичайно добре опрацювану промову подяку родичам, учителям, дирекції школи, Батьківському комітетові та суспільно-громадським організаціям за підтримку школи.

Слід згадати, що Дора одержала стипендію до університетів Райдер, Ласала і Муленберг коледжу.

В першу чергу у здібностях молоді людини є заслуги родичів, що присвятили час для неї. Але було б гірхом не згадати бабцю Дори, Ніну Квашинську, яка присвятила і присвячує багато часу для заохочення молодого життя дорогої внучки.

стан з байдужістю, мовчки, так, як і ті немичні невинні діти?

Сподіємось цим разом щедрішої акції на цей заклик ЗУАДК, щоб не довелось писати про те, що й надія вже погасла. Натомість, як зуміємо поправити той стан клініки, так напишемо про наші успіхи.

Адреса: United Ukrainian American Relief Committee, 1206 Cottman Ave., Philadelphia, Pa., 19111.

Н. П.

Допомога ЗУАДК Дитячій Клініці в Луцьку

доброї волі і допо-могли це довершити: доставлено три інкубатори, які працюють увесь час у Луцьку. Натомість є лише один респіратор, що ледве діє, бо є в поганому стані.

Останньо відвідав цю клініку ексекутивний директор ЗУАДК Степан Гавриш, будучи в Україні. Лікарі там добрі, жертвенні, але стан самої клініки жалюгідний. Наші

інкубатори діють весь час, так як і їх єдиний респіратор. Але цього рішуче замало. Діти умирають без потрібної медичної допомоги. Сумненькі тихі лица дітей, що не отримують потрібного харчу, медикаментів і, зрозуміло, потрібної гігієнічної обстановки. Сумно і лютно. Це ж жертви, це діти Чорнобиля і це — майбутнє нації... Неже можемо спостерігати цей

„Над Києвом — золотий гомін, і голуби, і сонце!“ — писав Павло Тичина, коли 22 січня 1918 року була проголошена Українська Народна Республіка, з Президентом проф. Михайлом Грушевським на чолі. „Сьогодні ‘золотий гомін’ не лише над Києвом, але й над цілою Україною і над усіма українцями в діаспорі, для яких Україна завжди була і буде духовною батьківщиною. Україна, чудова своєю природою, багата природними ресурсами і талантами її людей, віримо, поборе всі труднощі і буйно зацвіте між вільними народами світу, а разом з тим скріпить і наш станок в Канаді. З нагоди 5-ої річниці незалежності широко вітаємо весь український народ, Верховну Раду, Державний Уряд, амбасаду Украї-

ни в Канаді, а зокрема Президента Леоніда Кучму“, — сказала у своєму вступному слові Оля Саварин, голова Едмонтонського Відділу КУК.

День не міг бути кращій, і хоча це була субота, майже 800 осіб прийшло на концерт, у тому числі амбасадори, міські і шкільні радні, священники, представники різних організацій. Святочною програмою вміло керував Радомир Білаш, станичний Пласту в Едмонтоні. Головною промовою виступив заступник спікера канадського парламенту, посол до Едмонтону Дейвід Кілгор. У програмі, яку приготувала управа Відділу під проводом О. Саварин, входили: виступ хору „Дніпро“ під диригентурою Марії Дитиняк, виступ хору св. св. Йосафата під диригентурою

„Над Києвом — золотий гомін“ (5-річчя незалежності України в Едмонтоні)

Деніс Луцишин, відома співачка з фестивалів „Червона Рута“ в Україні Люба Білаш, мистець гри на народних інструментах Богдан Черевик, юні Дарця і Маркіян Багнюки і знаменитий вже танцювальний ансамбль „Воля“ під керівництвом Богдана і Світлани Ткачишиних, хореографів зі Львова.

Після канадського славного і вступного слова голови КУК О. Саварин, катедральний хор чудово виконав „Отче наш“, „Богородице Діво“ і „Як слава“. Крашій точок з цієї радісної нагоди годі було й придумати! На сцені, замасні національними прапорами Канади і України, з трибуном посередні, як вітер закрутилися танцюристи ансамблю „Воля“, виконуючи „Буковинський танок“. Привіт від Управи Едмонтону зложив радний Ларрі Ленглі, а від уряду Альберти — Андрій Бенюк. Вітаючи присутніх з п'ятиріччям від уряду (а від уряду був теж депутат Юлій Янковський з дружиною) А. Бенюк відзначив працю КІУС і Грент МекЮен Коледж та закликав батьків заохочувати своїх дітей вивчати українську мову. Він також передав gratulacii голові КУК від міністра суспільного розвитку Шерлі МекЛеллан.

На концерті були теж депутат до Федерального парламенту з Едмонтону Джан Ловні, депутат до Провінційного парламенту і рівночасно лідер ліберальної опозиції Грент Мічел, шкільний радний адв. Михайло Саварин, директор КІУС д-р Зенон Когут, директор Українського Центру Засобів і Розвитку д-р Роман Петришин і Деніс Горещкий з дружиною, який щойно повернувся з Києва, де три роки був членом канадської амбасди.

Після „Гуцульського танку“ у виконанні юних Дарці і Маркіяна Багнюків адв. Дмитро Якута,

голова Провінційної Ради КУК, представив Дейвида Кілгора, головного промовця і відомого приятеля українців в Оттаві. Д. Кілгор, який недавно повернувся з України (а побував там вже три рази), у своїй короткій, але дуже теплій промові, назвав Україну „світлим маяком“ серед держав колишньої імперії, що єдина у своєму марші до волі і незалежності „не пролила ні краплі крові“. Він висловив глибоку віру, що Україна незабаром піднесе з руїн економічної, суспільної і культурно-політичної, закликаючи західні держави йти в тому процесі допомогти.

Д. Кілгор звернув увагу на близькі зв'язки Канади з Україною (а Канада визнала незалежність України першою зі західних держав) і на великий вклад українців у розбудову Канади, навіть називаючи окремі особи, на чолі з генерал-губернатором Канади Рамоном Гнатішином. Закликаючи канадців зберегти багатокультурність, Кілгор цитував промову д-ра Манолія Лупала перед Клубом ПІП в Торонто на ту тему і наводив дані зі свого власного опиту у своїй виборчій окрузі в Едмонтоні про включення „своєї культури“ до нової канадської конституції. Своє слово Кілгор закінчив словами із „Заповіту“ Шевченка („поховайте та вставайте“), ще раз бажаючі Україні успіхів. Таких, як Кілгор, дав би нам Бог якнайбільше в Канаді!

Коли танцювальний ансамбль „Воля“ вибів на сцену з танком „Карпатським“, аудиторія аж ахнула: в золотисто-помаранчевих строях, дівчата в народних хустинах, хлопці в шараварах — що за кольори, що за краса, що за динаміка! Незабутнє враження! Люба Білаш — улюблена співачка Едмонтону — струнка, елегантна, як завжди, прямо зачарувала публіку своїми піснями. Вона заспівала народну пісню „Ой, місяцю-місяченьку“, пісню „Сон“ на слова і музику С. Чумака і пісню „Через моря“ на слова і музику Е. Драча. Тепло прийняла публіка також Богдана Черевика, який виконав ряд народних пісень на сопілці, лірі й цимбалах. З черги „Воля“ закінчила свої виступи неперевершеним „Гопаком“: улюбленим на майже всіх українських концертах, в якому своїм хистом танцюристи пописуються і перед собою, і перед публікою. Цим разом був фантастичний вихід зі сцени під звуки маршу „Гей, там на горі Січ іде!“ Хореографи зі Львова можуть гордитися таким ансамблем, а самі танцюристи також — високим мистецтвом Богдана і Світлани Ткачишин.

Понад 40 літ несе українську пісню в світ хор „Дніпро“, який вшанував 5-річчя незалежності України на цій концертній програмі. Після концерту відбулася програма для дітей і музичний фестиваль для молоді.

Петро Саварин

Учасники концерту 5-ої річниці незалежності (зліва): Радомир Білаш, господар концерту д-р Петро Саварин, посол Юлій Янковський, Оля Саварин, голова Едм. КУК, посол Андрій Бенюк, д-р Зенон Когут, дир. КІУС.

Збережимо...

(Закінчення зі стор. 2)

ції” про „зарубіжних відщепенців“ (це про українських емігрантських політиків), „бандитів“ (від москалів) чи „різунів“ (від поляків) якщо мова йде про українські збройні формации і т. д.

Як приклад, візьмімо недавню померлого російського генерала Волкогонова, який мав ніби повний доступ до усяких архівів Російської Федерації, — відносно документації про Леніна, Сталіна і Троцького, та видав про них докладні монографії. Одне жодних більших змін у нашій перцепції відносно тих трьох будівничих більшовизму не довелось нам сьогодні змінити, на підставі того, що було знане раніше із обсервації та спогадів учасників тих подій. Другим таким прикладом може бути справа Катині. Тут деякі москалі вперто заперечують (на рівні дискусій у самій Думі) загальноприйняту у світі оцінку, що ті злочинні поповнили „органи“ СССР. Це на підставі архівних звідомлень, базованих на американських репортажах тих подій і з тим пов'язаного процесу (відбувся в січні 1946 року в Ленінграді). Там засуджено, й кажуть, потім пуб-

лічно повішено кількох німецьких генералів, ніби за участь у тій масакрі, „на підставі їх власного признання до вини“. От тобі й „архівальні інформації“.

Найважливішою проблемою для української історіографії сьогодні є потреба підкреслити, що

українська самостійність не є якимось кон'юнктуральним явищем, що впаде з гори „як сливка в компот“, але є вислідом довгої політичної боротьби — у протилежності до того, що деякі українські „політологи“ чи історики чомусь ще не раз говорять.

В П'ЯТУ НЕВИМОВНО СУМНУ РІЧНИЦЮ
смерті моєї любі ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУНІ

бл. п.
СТЕФАНІ ТИС-ФУР

буде відправлена
СВЯТА ЛІТУРГІЯ
23-го вересня 1996 року

в соборі св. Йосафата в Пармі, Огайо
в соборі св. Тройці у Вашингтоні, Д.К. і
в соборі св. Юра у Львові.

ІВАН ФУР, діти і внуки

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
ВІДХОДУ у ЗАСВІТІ

бл. п.
СОФІЇ МИХАЙЛИШИН
з дому МУЛЬКЕВИЧ

будуть відправлені
ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в суботу 21-го вересня у церкві св. Михаїла в
Балтіморі, Мд.;
в неділю 22-го вересня у церкві Царя Христа в
Бостоні, Масс.;
у церкві св. Юра у Львові і
у церкві св. Миколая в Тадані.

Просимо помолитися за спокій душі покійної
РОДИНА

У Сороковий день відходу у вічність
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ,
БАБЦІ, СЕСТРИ і ТЕТІ

св. п.
ЛЮБОМИРИ
ДАРМОГРАЙ-ГАРАСИМІВ

будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ
в четвер 19-го вересня 1996 р. у церквах:

св. Юра, в Нью Йорку о год. 9:00 ранку;
св. Миколая, в Брукліні, Н.Й.;
монастирі св. Йосафата, Глен Ков, Н.Й.;
у Лурді, Франція.

Муж ЯРОСЛАВ з родиною

Ділимося сумною вісткою із приятелями і знайомими, що
16-го вересня 1996 р. по важкій недугі в Пармі,
Огайо упокоїлася наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА і БАБУНЯ

св. п.
АННА КЛОС

ПОХОРОННІ відправи відбудуться 19-го вересня із церк-
ви св. Йосафата, Парма, Огайо.

Горем прибиті:

муж	— ОЛЕКСАНДЕР
сини	— РОМАН
	— МИРОН
	— ЗЕНОН
невістки	— МІШЕЛ
	— БЕТСІ
та внуки	— МИКОЛА і
	— ОЛЕКСАНДЕР
та родичи	— ХУХРІВ
	— ПАШ
	— СОЛЬЧАНІКІВ
	— БАРАГУРА
	— БРИКОВИЧІВ
	— ДЯКУНЬЧАКІВ
	— ПИТЛЯРІВ
	— КОМАРИНСЬКИХ
	— КУЗЬМІНІВ
	— ІВАНИЦЬКА ВІРА

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і
знайомими, що у п'ятницю 30-го серпня 1996-го року по
довгій і важкій недугі відійшов у вічність
на 73-му році життя

бл. п.
д-р
ОЛЕКСАНДЕР
РЕЙНАРОВИЧ

ПОХОРОН відбудеться у вівторок 3-го вересня 1996 року з
похоронного заведення Музики до собору св. Володимира
і Ольги, а після на цвинтар св. о. Миколая в Чикаго, Ілл.

Складаємо шире спасибі Всесечесним отцям і всім, що
взяли участь у похоронних відправах, за щирі слова співчут-
тя та за квіти, що прикрашували останню дорогу покійного.

У смутку:

дружина	— ТЕТЯНА
донька	— МАРУСЯ СЕМЧИШИН з мужем ОЛЕСЕМ і дітьми АНДРЕЙКОЮ та ОЛЕКСАНДРОМ
	— СОФІЯ ДАНИЛОВИЧ
теща	— СЕВЕРИН ДАНИЛОВИЧ з дружиною МАРТОЮ
швагер	— МІКА РЕЙНАРОВИЧ з родиною
братова	— ЗЕНОН РЕЙНАРОВИЧ з родиною
братанки	та родина в ЗСА у Україні.

Ділимося невимовно сумною вісткою з рідними,
приятелями, знайомими з колишніми учнями
Зальцбургської гімназії, що після довгої і тяжкої недуги
відійшов у „країї світи“ 15-го вересня 1996 р. (неділя)
колишній вояк 1-ої Української Дивізії „Галичина“
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ

св. п.
РОМАН ЯСЬКІВ

нар. 3-го травня 1925 р. в с. Петрилів,
Івано-Франківської обл., Україна.

Залишені в безмежному смутку:

дружина	— АЛЕКСАНДРА (ПЕСЯ) ЯСЬКІВ
дочка	— ЛІДІЯ ГИЧКО з мужем МИКОЛОЮ
син	— БОГДАН ЯСЬКІВ з дружиною
внуки	— БОРИС і МАРКО
швагри	— ЛЮБА і ІНЖ. ІГОР ПАК з родиною
та велике число приятелів.	

Вічна пам'ять!

ПАНАХИДА відбудеться в понеділок, 16-го вересня в Норт
Порт, Фла.

Після похоронних відправ 18-го вересня о год. 11:30 рано
в церкві Царя Христа, Філадельфія, Па, тіло померлого Ро-
мана буде поховане на українському цвинтарі у Факс Чейсі,
Па.

Замість квітів проситься складати датки на сиріт в Ук-
раїні.

ПОВІДОМЛЯЄМО

все українське громадянство в діаспорі, що:

1. В суботу, 24-го серпня ц.р., під час святкування
П'ЯТОЇ РІЧНИЦІ Державної Незалежності України
передано до диспозиції мешканців Львова побудо-
ваний в центрі міста пам'ятник ТАРАСОВІ ШЕВ-
ЧЕНКОВІ, включно із величавою ХВИЛЕЮ НАЦІО-
НАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ.

2. Щоб унагледити велику допомогу українських
патріотів з діаспори для побудови цього пам'ятни-
ка, Львівська Міська Рада вирішила встановити в
будинку напроти пам'ятника (Проспект Свободи ч. 12)
ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЦЕНТР, в якому будуть пред-
ставлені обширні дані про КОБЗАРЯ УКРАЇНИ, іс-
торія побудови цього пам'ятника та поміщені ПРО-
ПАМ'ЯТНІ ТАБЛИЦІ жертводавців на нього, згідно
із своєчасним зобов'язанням нашого КОМІТЕТУ.

3. Під сучасну пору кінчаємо висилати мініатюри
статуї Т. Шевченка для жертводавців від \$1,000 і
більше, після вишлемо також жертводавцям, що
зложили тільки \$500, хоча цього ми не обіцяли.

4. Тому, що для встановлення згаданого ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ЦЕНТРУ потрібні додатко-
ві кошти, ПРОХАЄМО всіх, допомогти нам своїми пожертвами довести до успішного кін-
ця це важливе діло.

Беручи до уваги те, що остаточна редакція ПРОПАМ'ЯТНИХ ТАБЛИЦЬ ще не за-
кінчена, всі, що відгукнуться на це наше ПРОХАННЯ, будуть включені на одній із них в
такому порядку:

ПОЧЕСНІ ФУНДАТОРИ — \$2,000, МЕЦЕНАТИ — \$1,000, ПАТРОНИ — \$500,
ДОБРОДІІ — \$250, СПОНЗОРИ — \$100.

Всі жертводавці одержать посвідки для
податкових цілей.

Чеки просимо висилати на:
T. Shevchenko Monument in Lviv.

Раніші жертводавці можуть своєю додат-
ковою пожертвою підвищити свою катего-
рію.

Листи з пожертвами просимо присилати
на:
UKRAINIAN COMMITTEE
For Taras Shevchenko Monument in Lviv

Ontario, Canada, M6S 1M8.

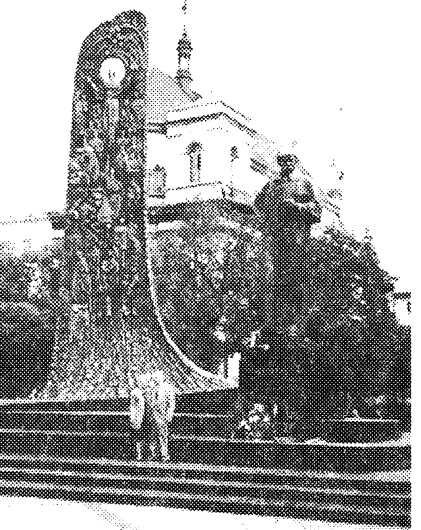
Всім жертводавцям — наша щира дяка.

Торонто — Нью Йорк, вересень 1996 р.

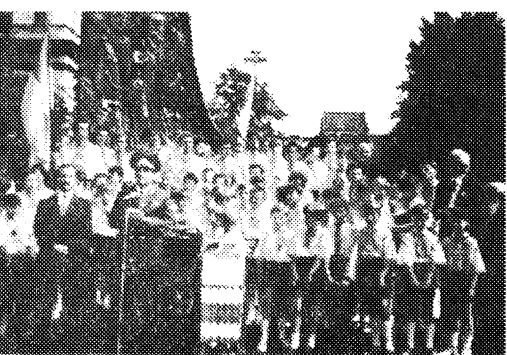
За Український Громадський Комітет Будови Пам'ятника
ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ у Львові:

д-р Василь Іваницький, голова
Роман Грицина, скарбник
Тел.: (416) 239-4407

о. Василь Цимбалістий, ЧСВВ, секретар
Валентина Родак, секретар
Факс: (416) 239-1526

зложили тільки \$500, хоча цього ми не обіцяли.

2150 Bloor Street West, Suite 96, Toronto,

VARSOVIA TRAVEL & SHIPPING
74 E 7 St. (between 1 — 2 Ave) Manhattan
Tel.: (212) 529-3256 • Fax 477-1553

КВИТКИ В УКРАЇНУ
Львів — „ЛОТ“ від 610 дол. + податок
Київ — „LUFTHANSA“ від 580 дол. + податок

ПАЧКИ
Кораблем 0.99 дол. за фунт
літаком 1.99 дол. за фунт

з доставою додому

МОЛОДЬ НАЗАД ДО ШКОЛИ!

Тепер є саме час, щоб почати щадити гроші для вищої освіти Вашої дитини!

Не зволікайте, аж буде запізно!
Ще сьогодні кличте УНСоюз на телефон:

1 (800) 253-9862

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ
універсальне джерело знань про Україну!

Це унікальне видання англійською мовою збагатить будь-яку бібліотеку як приватну, так і публічну.

UKRAINE A CONCISE ENCYCLOPEDIA

Том 1 75.00 дол. (було 95 дол.)
Том 2 75.00 дол. (було 95 дол.)

За ДВА ТОМИ — 130.00 дол. (було 170.00 дол.)

*Плату за пересилку включено.

Замовлення просимо присилати разом з чеком або грошовим переказом на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

Мешканці Нью Джерсі підлягають 6%-му податку.

СВОБОДА СВОБОДА
Established 1893
Oldest and foremost Ukrainian-language daily newspaper in the United States

THE UKRAINIAN WEEKLY
Established 1933
English-language newspaper offering a Ukrainian perspective on the news

ADVERTISING RATES FOR SVOBODA
(published daily except Sundays, Mondays and holidays.)
ALL ADVERTISEMENTS MUST BE RECEIVED BY NOON THREE DAYS BEFORE PUBLICATION.
OBITUARIES ACCEPTED BY TELEPHONE DAILY UNTIL 8:30 A.M.

Full page (16")	\$1,800.00	Quarter page (40")	\$450.00
Half page (8")	\$900.00	Eighth page (20")	\$230.00

All general advertising: 1 inch, single column \$12.00
Fraternal, personal and community advertising: 1 inch, single column \$7.50

Width of one column 1 3/4 inches
Length of one column 20 inches
Columns to a page 8

ADVERTISING RATES FOR THE UKRAINIAN WEEKLY
(Published in English on Sundays)
ALL ADVERTISEMENTS MUST BE RECEIVED ONE WEEK PRIOR TO PUBLICATION: FRIDAY NOON.

Full page (58")	\$600.00	Quarter page (14 1/2")	\$165.00
Half page (29")	\$310.00	Eighth page (7 1/4")	\$85.00

All general advertising: 1 inch, single column \$12.00
Fraternal and community advertising: 1 inch, single column \$ 7.50
FOUR-PAGE CENTERFOLD PULLOUT \$2,900.00

Width of one column 2 5/16 inches
Length of one column 14 1/2 inches
Columns to a page 4

Quantity discounts: 10 or more ads 20% discount
24 or more ads 25% discount
52 ads 30% discount

ALL ADVERTISEMENTS ARE SUBJECT TO APPROVAL

Photo reproduction: Single column \$ 9.60
Double column \$12.00
Triple column \$12.40

NOTE:

1. A 50% deposit is to accompany the text of the advertisement.
2. All advertising correspondence should be directed to: Mrs. Maria Szeparowycz, Advertising Manager, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
3. Kindly make checks payable to Svoboda or The Ukrainian Weekly, as appropriate.

Звинувачують...
(Закінчення зі стор. 1)

ють, що 84 стаття Конституції України „ніким чином не передбачає умов висвітлення діяльності парламенту саме засобами телебачення і радіо“, а отже посилення на зазначену статтю в преамбулі постанови Верховної Ради є „необґрунтованим і юридично безпідставним“. У заяві наголошено, що в умовах, коли національним телерадіокомпаніям не додано з бюджету 38 млн. гривень, вони витратили на висвітлення п'ятої сесії близько трьох мільйонів гривень із суми, що призначено для висвітлення сесії.

Все це негативно позначилося на розвитку матеріально-технічної бази радіо і телебачення, вирішенні соціальних та інших проблем.

„Постанова Верховної Ради з 10-го вересня 1996 року вступає у пряму протидію з положеннями нової Конституції України. Вона суперечить статті 95 Конституції України, яка передбачає, що будь-які видатки держави на загально-суспільні потреби, розмір і цілі якого спрямування визначаються виключно законом про державний бюджет, а не постановами парламенту“, — сказано в заяві.

Скритиковано й іншу постанову Верховної Ради з 10-го вересня, а саме, про Центральну виборчу комісію. Автори заяви пишуть, що, продовживши уповноваження Центральної виборчої комісії, парламент зигнорував пункт 21 статті 85 Конституції України. Згадана стаття передбачає, що формування, припинення уповноважень Центральної виборчої комісії Верховна Рада здійснює лише за поданням Президента. Отож пресова служба висловила здивування, що праця чергової сесії Верховної Ради України „починається з порушення нової Конституції України“.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ ГАЗЕТИ І ЖУРНАЛИ УКРАЇНИ!

Через книгарню „Свободи“ ви маєте можливість передплатити на будь-який період і від будь-якого місяця майже всі часописи України, починаючи від „Літературної України“ і закінчуючи регіональними виданнями.

За детальнішими інформаціями і каталогом телефонуйте на число: (201) 434-0237 або пишіть на адресу:

Ukrainian Publication Subscription Department
Svoboda Bookstore
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

ПАЧКИ В УКРАЇНУ \$.69 за фунт
*Видираємо пакунки з хати

DNIPRO CO.
CLIFTON, NJ PHILADELPHIA NEWARK, NJ
565 Clifton Ave 1801 Cottman Ave 698 Sanford Ave
Tel. 201-916-1543 Tel. 215-728-6040 Tel. 201-373-8783

IRENE D. ROGUTSKY, D.D.S.
Нове приміщення
The Empire State Bldg.
350 Fifth Avenue, Suite 5222
New York, N.Y. 10118
(212) 947-1665

40-07 Westmoreland Street
Little Neck, N.Y. 11363
(718) 225-4492

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШІЛ!

У Джерзі Ситі відзначено 5-ту річницю незалежності України

Джерзі Ситі, 25-го серпня 1996 року (в.с.) — Українська громада Джерзі Ситі відзначила п'яту річницю незалежності України святою імпрезою із доповідями та мистецькою частиною в залі місцевого УНДому. Влаштував це відзначення Громадський комітет при УНДомі, що його очолював Ілля Шевчук, а до складу якого належали Галина Гаврилюк (СУА) і Ярослав Завийський (Кредитівка). Відспіванням американського гімну програму свята започаткував жіночий ансамбль під керівництвом о. Михайла Лева. Описля Ілля Шевчук відкрив свято коротким словом, а о. Михайло Лев провів молитву в наміренні українського народу та його незалежної держави. Офіційне відкриття імпрези закінчилося прокляцією Дня Незалежності України майора міста Джерзі Ситі.

Головне святокове слово про події від проголошення незалежності України до його п'ятої річниці виголосив військовий радник амбасаді України в Об'єднаних Націях

майор Юрій Сивоконь. У своїй доповіді він підкреслив пророблені кроки України для закріплення її незалежності, демократії, вільного ринку та схвалення конституції, а зокрема про участь українського війська у миротворчих акціях..

Головний промовець, майор Юрій Сивоконь.

Мистецьку частину програми деклямацією „Україна живе“ авторства О. Веретенченка започаткувала Марійка Стойка. Описля жіночий вокальний ансамбль „Ластівки“ під керівництвом о. Михайла Лева відспівав ряд патріотичних стрілецьких і народних пісень, в тому також композицію о. М. Лева „Будь Україно“ — Гімн нездоланної України.

Співає жіночий вокальний ансамбль „Ластівки“.

Уряд України...
(Закінчення зі стор. 1)

підприємств розраховуються за допомогою бартеру, тобто платять не грошима, а товарами. В грошовій формі оплачується лише 22-23 відсотки і це стримує закуп палива.

Розглянуто також список підприємств, які необхідно перевести на особливий режим праці у зв'язку з критичною ситуацією, що складається в енергетиці.

Президія Кабінету Міністрів на доручення Президента України розглянула питання стабілізації праці вугільної промисловості. Ухвалено постанову, якою передбачено посилити державну підтримку галузі та погасити всі борги із заробітної платні.

УНСоюз уділяє своїм членам

Перші гіпотечні позички (мортгеджі) на купно власного дому
На 1 до 3 родинні дома, де живе власник
По доступних відсотках

Не пропустіть доброї нагоди!!! Не чекайте.

Потелефонуйте сьогодні: (800) 253-9862

ЗМІНА АДРЕСИ
В справі зміни адреси непотрібно телефонувати, а тільки прислати нову адресу до:

Адміністрації „Свободи“
30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302

☐ „Свобода“
☐ „The Ukrainian Weekly“

Моя СТАРА АДРЕСА була:
Число Відділу (якщо член УНС)
Ім'я і прізвище
Адреса

Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище
Адреса

На зміну адреси проситься ОБОВ'ЯЗКОВО ДОЛУЧИТИ \$1.00 ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

Церемонія проголошення Дня Незалежності України в міській управі Джерзі Ситі.

раїні”. Закінчила цю частину свята Наталя Більчук деклямацією поезії І. Маланюка „Покліні Україні”.

Парох місцевої української католицької церкви о. Маріян Струць розказав про свої недавні відвідини України та закриття святою молитвою за Україну та її нарід. Відтак жіночий вокальний ансамбль „Ластівки“ виконав український національний гімн, до співу якого долучилася вся аудиторія. Мистецькі декорації сцени для цих святкувань виконав Іван Цюлько.

Два дні раніше відбулася в міській управі Джерзі Ситі церемонія проклямації Дня Незалежності України, що його проголосив мейор міста. Участь в цій церемонії взяли члени української громади під проводом о. Маріяна Струця, судді Роберта Челяка, Ілля Шевчука та Галини Гаврилюк. Проклямацію відчитав та передав її представникам української громади міста заступник мейора Хусто де Хезус.

Н. Н.

ПІДГОТОВА ДО ВИБОРІВ на президента іде швидким темпом та дає можливість до аналізу їх в усіх стейтах. Як вказують політичні аналітики, середньозахідні стейти тим разом схильються до голосування за президентом Біллом Клінтоном і не виглядає, щоб республіканці мали там більшість. З табору Б. Дола в останніх днях відійшло двоє із передових плянувальників передвборчої стратегії, що ніяк не вплине корисно на усі передвборчі заходи.

ЧЛЕНИ ПРОТЕСТАНТСЬКОЇ ЦЕРКВИ в ЗСА роблять натиск на американський Уряд, щоб виступив в обороні переслідуваних у цілому світі християн, зокрема в державах з комуністичними режимами. У висліді президент Білл Клінтон дозволив покликати до життя дорадчий комітет при Державному департаменті, який має слідувати за релігійною свободою у світі. Це однак не задовольняє вповні членів Протестантських Церков, тому в останню неділю вересня понад 100,000 протестантських з'єднань в ЗСА переводитимуть міжнародний день молитов за переслідувану Церкву.

ЯК ІНФОРМУЮТЬ З ВАТИКАНУ, Папа Іван Павло II має проблеми, зв'язані зі сліпою кишкою і мусить до кінця того року перейти операцію. На підставі лікарських обстежень його стан не вимагає негайної операції і тому запланована поїздка Папи до Франції в цьому тижні не відбудеться. Приватний лікар Папи Івана Павла II не подав дати, коли його достойний пацієнт може оперувати, але згодаються, що це буде при кінці жовтня.

В ІТАЛІЇ ВІДБУЛОСЯ МАСОВЕ зібрання нової партії „Північна Ліга“, провідник якої Умберто Боссі пропагує відокремлення північної Італії, яку він називає Паданія. Після триденних демонстрацій виказалось, що вони не зібрали більше як 10,000 осіб, а своїм характером подібали більше на фестивалі, як на політичне протестатійне віче. Нова партія вважає, що італійський уряд кривдить їх, забираючи культурну ідентичність і обрабовуючи із грошей. Президент Італії остеріг протестантів, що Італія заперечує свободу вислову, але не буде толерувати ніяких підбурювань проти існуючого порядку.

Обирають...
(Закінчення зі стор. 1)

Голова парламенту дооручив Комісії з питань розпорядку, депутатської етики і забезпечення діяльності депутатів підготувати документи на кандидатів, які зібрали найбільше голосів. Ймовірно це будуть: Валентин Симоненко, інженер за освітою, з групи „Незалежні“, українець, безпартійний; Анатолій Татаринів, гірничий інженер, від Міжрегіональної Депутатської Групи, українець, безпартійний; Віктор Мусяка, юрист, від групи „Реформи“, українець, безпартійний. Спочатку

їхні кандидатури обговорюватимуть в комісіях, групах і фракціях, а тоді знову відбудеться голосування в парламенті.

Бурхливо проходило обговорення проекту постанови Верховної Ради щодо Центральної виборчої комісії. В результаті голосування ледь набралось необхідне число голосів для ухвалення постанови, згідно з якою продовжено дію Центральної виборчої комісії.

Кілька депутатів запропонували створити комісію для перевірки фактів зловживання владою, нібито допущених прем'єр-міністром Павлом Лазаренком під час розподілу газового сектору.

Євген Марчук наразі визначився і оголосив про свій вступ до парламенту.

*** REAL ESTATE ***

ПРОДАЄТЬСЯ
Двородинний мурований дім 350 м², Польща коло Ярослава (Переворськ). Земля ділянка 10 акрів. Звертатись: ЗСА: (718) 835-1429
Польща: 011-48-10-48-3633

ЖІНКА
українка пошукує працю до опіки за дітьми або старшими людьми.
Тел.: 1 (201) 915-0375

*** ПРАЦЯ ***

ПОШУКУЄМО
молоду жінку (до 45 років) до опіки над малою дитиною і до домашньої праці. Нічліг і харч включно.
(201) 283-0054

ПОШУКУЮ
жінку до товариства і легкої домашньої праці. Платня згідно з домовленням мешканця і харч включно. У листі проху подати число телефону. Анна Подолук Ч.О. Вок 3292, Hamilton, New Jersey, 08619.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙГРО - директор Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга ШИРА і ЧЕСНА. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тіліних Останків з різних країн світу.
UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue (corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(201) 375-5555